

kende dem, der stilles op, derfor gennemførte man Forholdstalsvalg ved Kommunevalg. Men at man derigennem skulde have paataget sig nogen som helst principiel Forpligtelse til ogsaa at gaa med til Forholdstalsvalg ved politiske Valg, derom kan der slet ikke være Tale. Det er to ganske forskellige Ting. Vi har aldrig herhjemme ved politiske Valg haft denne Ordning, at et Parti tog alle Mandater eller slet ingen, vi har netop gennem Enkeltmandskredsene haft det Grundlag, at den enkelte skulde søge at gøre sig fri for Særinteresserne.

De vil erindre, at Byerhvervene i 1905 kom med en Henstilling om at faa Valgloven lavet om og dens Uretfærdigheder fjernet. Den daværende Konseilspræsident, Hr. J. C. Christensen, afviste dem med den Motivering, at vor Grundlov ikke hjemler Valg efter Korporationer. Det gav Anledning til, at der her i Tinget blev gjort Forsøg paa at omdanne § 32; et Forsøg, som det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borbjerg) i Gaar med Rette karakteriserede som noget af en politisk Bedrift. De ved ogsaa, at det løb ud i Sandet, fordi Landstinget i Tilslutning til, hvad det ærede Medlem for Københavns 1ste Valgkreds (Wulff) just nu som Ordfører sagde, ikke ansaa en retfærdig Omlægning af Valgkredsene for at være af videre Betydning. Det var Forholdstalsvalget, man ønskede. Man afviste den Gang fra Byerhvervenes Side netop denne Omdannelse af § 32, fordi man sagde: Faar vi nu en retfærdig Omordning af Kredsene, saa er dermed Vejen til at faa Forholdstalsvalget spærret for uoverskuelig Tid. Byerhvervene lod udarbejde en lille Pjece om den „politiske Sognebaandsløsning“, hvori det blev gjort gældende, at nu om Stunder stemmer Folk erhvervspolitisk, at Landbruget allerede forlængst har stemt erhvervspolitisk, mens de Repræsentanter for Byerhvervene, der bor spredt omkring i Landdistrikterne, ikke har Adgang dertil. Forfatteren oproller et skønt Billede af, hvorledes dette Ting vilde komme til at se ud, naar Forholdstalsvalget blev gennemført. Han regner med 130 Folketingsmænd, og de vilde efter Forholdstalsvalget fordele sig saaledes: 25 Gaardmænd, 17 Husmænd, 6 Landarbejdere, 5 Godsejere og Proprietærer, 25 selvstændige Byerhvervsrepræsentanter, 5 Funktionærer, 30 Arbejdere, 4 Gartnere og Fiskere, 7 Repræsentanter for de immaterielle Erhverv og 6 Rentiers — et overmaade tiltalende Billede af et enigt

og samlet Folk, et Billede af dette Folkeeting, som netop viser, hvad Forholdstalsvalget betyder, at det gør dette Ting til en Delegeretforsamling for Korporationer, til et Mødested for Særinteresser, der er berøvede ethvert særligt Motiv til at sammenstemme sig under det fælles store Hensyn, under hvilket ethvert enkelt Særhensyn bør bøje sig. Heller ikke er det sandt, at Landbrugsrepræsentanterne har stemt erhvervspolitisk. Det er naturligvis langt fra mig at ville paastaa, at Venstrepartiet ikke har haft sine Synder, som det maatte ønske var ubegangne, det har jo ethvert Menneske, men i det store og hele er Venstres Styrelse i Virkeligheden en overmaade besindig og retsindig Hensyntagen til det fælles Vel, til alle Interesser. At Landbrugsinteresserne møder enhver Regering i første Linie, følger jo af, at Landbruget bærer de ni Tiendedele af Landets Omsætning med Udlandet. Saa længe det er Tilfældet, er det klart, at enhver Regering, naar den overvejer det almene Vel, først og fremmest maa møde de Interesser, som er stærkest repræsenterede i vort Land. Men erhvervspolitisk stemmes der ikke.

En saadan erhvervspolitisk Repræsentation vil, siger man, være en Retfærdighed, fordi den udtrykker, at alle Interesser har Ret til at deltage i Raadslagningen; Beslutningen skal være Flertallets, men i Raadslagningen skal alle høres. Nu er jo Raadslagningen her i Tinget væsentligst henvist til Partimøder, til Partigruppernes Forhandlinger, og disse Raadslagninger har hidtil altid været baaret af den Tanke: Hvad kan vi gaa ud med i Valgkredsen og forsvare som det, der stemmer med det heles Vel? For Fremtiden vil Tankegangen blive den: Hvad kan vi gaa ud og samle vore Særinteresser stærkest om? Hvorledes kan vi holde bedst fast paa dem, hvis særlige Smaainteresser vi repræsenterer? At denne Forandring i Forhandlingsgrundlaget og Tankegangen vil blive til Højnelse af det politiske Arbejde, er der neppe nogen, der kan tro. Vi ved alle, at Partivæsenet har sine Ulemper. Det er haardhændet, Partierne ligger i Strid med hinanden, og de indgaar daarligere Valgkarteller med hinanden. Men Partiforholdet er dog Udtryk for noget, der holder sig til Menneskets Tankegang, hele hans Livsbetragtning, er ikke blot rent erhvervsinteressebestemt og burde ikke være det. Det Parti, der kan give de samlende Interesser størst Udtryk, bør ogsaa have den største Magt. Men naar paa Forhaand deres Indflydelse i Samfun-